

Valtiovarainministeriö

PERUSMUISTIO

VM2011-00285

RMO Tanninen Seppo

11.04.2011

EI JULKINEN
EDUSKUNTAA PYYDETÄÄN
NOUDATTAMAAN VAITELIAISUUTTA
TÄMÄN MUISTIO KÄSITTELYSSÄ
SUOMEN NEUVOTTELUTAVOITTEIDEN
TURVAAMISEKSI
Vaiteliaisuusmääräys kumottu SuV 20.5. 2011

Asia

Euroopan vakausmekanismi EVM ja Euroopan rahoitusvakausväline ERVV

Kokous

Liitteet

Viite

EUTORI/Eurodoc nro:

-

U-tunnus / E-tunnus:

E /2010 vp

Käsittelyn tarkoitus ja käsittelyvaihe:

Komission virkamiehet (DG ECFIN) ovat yhteistyössä Euroopan rahoitusvakausvälineen (ERVV) henkilöstön kanssa laatineet luonnokset Euroopan vakausmekanismin (EVM) perustamista koskevaksi valtiosopimukseksi ja Euroopan rahoitusvakausvälinettä koskevan puitesopimuksen muuttamisesta. Sopimusluonnoksista käynnistetään teknisen virkamiestason neuvottelut 12.4.2011. Jotta sopimukset voitaisiin allekirjoittaa Eurooppa-neuvoston 25.3.2011 tekemän päätöksen mukaisesti kesäkuun 2011 loppuun mennessä, on talous- ja rahoituskomitean sihteeristö alustavasti arvioinut, että sopimukset pitäisi hyväksyä 16.5. pidettävässä euroryhmän kokouksessa.

Asiakirjat:

Luonnos EVM:n perustamista koskevaksi valtiosopimukseksi ("Draft Treaty establishing the European Stability Mechanism (ESM), 6.4.2011").
Luonnos ERVV-puitesopimuksen muuttamisesta ("Draft revision of the EFSF framework agreement, 5.4.11).

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely:

EVM-sopimus on oikeudelliselta muodoltaan tavanomainen kansainvälinen sopimus. ERVV-puitesopimus on oikeudelliselta luonteeltaan yksityisoikeudellinen sopimus, mutta joka sisältää perustuslaissa tarkoitettuja kansainvälisiä velvoitteita. Perustuslakivaliokunnan tulkinnan mukaisesti (PeVL 49/2001 vp, PeVL 56/2006 vp) sopimukset on katsottava perustuslaissa tarkoitetuksi ”Euroopan unionissa tehtäväksi päätökseksi”.

EVM:n perustamista koskeva sopimus liittyy Eurooppa-neuvoston 25.3.2011 hyväksymään päätökseen, jolla Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 136 artiklaa täydennetään yksinkertaistettua muutosmenettelyä noudattaen lisäämällä siihen uusi 3 kohta. Kohdan mukaan euroalueen jäsenvaltiot voivat perustaa vakausmekanismin turvaamaan koko euroalueen rahoitusvakautta. Tavoitteena on, että sopimusmuutos tulisi voimaan vuoden 2013 alussa.

Käsittelijä(t):

VM, valtiosihteeri kansliapäällikkönä sijainen, avs Martti Hetemäki, p. 160 33017
 VM / RMO; lainsäädäntöneuvos Seppo Tanninen, p. 160 33096;
 VM / KVS; neuvotteleva virkamies Martti Salmi, p. 0400 510 304

Suomen kanta/ohje:

Suomella on asiaan varauma, kunnes Suomen kanta on muodostettu yhteistyössä valtioneuvoston ja eduskunnan kesken. Suomi korostaa, että valtiosopimuksen ollessa kyseessä sopimuksen hyväksyminen tai hylkääminen tulee olemaan seuraavan eduskunnan käsissä.

Suomi katsoo, että pysyvä kriisinhallintajärjestelmä eli Euroopan vakausmekanismi (EVM) on välttämätön osa uutta, vahvistettua talouden ohjausjärjestelmää. EVM-sopimusluonnos vastaa varsin pitkälti Eurooppa-neuvoston 24.-25.3.2011 päätelmiin sisältyviä EVM:n pääpiirteitä. Sopimus ei kuitenkaan kaikilta osin ole riittävän selkeä ja täsmällinen.. Tämän takia sitä olisi täsmennettävä ja täydennettävä seuraavassa esittävien asioiden osalta.

Suomi pitää tärkeänä sitä, että sijoittajien vastuu toteutuu pysyvässä mekaniismissa Suomen esittämällä tavalla, jossa kriisiin ajautuneen maan osalta tehdään aina arvio velkakestävyyydestä ennen toimenpiteisiin ryhtymistä. Jos velkakestävyysarvio on kielteinen, tulee kyseisen valtion aloittaa yksityisen sektorin velkojen kanssa keskustelut velkojen uudelleenjärjestelystä. Tämä keskeinen periaate tulee sisällyttää sopimukseen. Sopimusluonnokseen sisältyy määräys siitä, että tuen antamisen edellytyksenä on velvollisuus päättää asianmukaisesta yksityissektorin osallistumisesta. Määräys on välttämätön osa sopimusta, mutta ei riittävä sellaisenaan.

Suomi voi hyväksyä sen, että sopimuksessa ei ole määräystä siitä, että EVM:llä on etuoikeutettu asema muihin velkoihin nähden IMF:ää lukuun ottamatta, koska tämä vastaa IMF:n etuoikeusasemaa koskevaa käytäntöä. Tästä huolimatta on tarpeen

selvittää, voidaanko etuoikeusasemasta ottaa maininta sopimuksen johdantokappaleisiin ilman, että siitä aiheutuu oikeudellisia ongelmia.

EVM:n päätöksentekomenettelyn osalta päätökset laina-avun myöntämisestä ja ehdoista, EVM:n lainakapasiteetista sekä EVM:n tukimuodoista tulee tehdä yksimielisesti. On kuitenkin yhtä lailla tärkeää, että saavutetaan varmuus EVM:n päätöksentekokyvystä etenkin tilanteessa, jossa mekanismin pääomarakenne on heikentynyt. Yksittäisen jäsenmaan veto-oikeuden rajoittaminen ääritilanteissa on perusteltua sen johdosta, että se vaikuttaa suoraan EVM:n luotettavuuteen markkinatoimijana ja pienentää siten EVM:n perustamiseksi tarvittavia pääomia. Jos uhkana on EVM:n maksukyvyttömyys, voi menettely olla jäsenmaita automaattisesti velvoittava.

Luonnoksessa ei ole määräyksiä siitä, miten menetellään pääoman suhteen, jos EVM päätetään purkaa. Suomen tavoitteena on saada sopimukseen sisällytetyksi määräys, että tällöin pääomat palautetaan jäsenvaltiolle niiden osallistumisosuuden suhteessa.

Sopimuksen voimaantulomääräykset poikkeavat valtiosopimuksissa yleisesti käytettävistä määräyksistä. Sopimus ehdotetaan tulemaan voimaan, kun maat, joiden yhteenlaskettu osuus perustamisvaiheen pääomasta on vähintään 90 prosenttia, ovat tallettaneet rafiointi- tai muun hyväksymisasiakirjan. Ehdotettu automaattinen voimaantulo ei Suomen kannalta ole toivottava menettely, koska se ei ole yhteensopiva Suomessa noudatettavan valtiosopimusten kansallisten voimaansaattamismenettelyjen kanssa. Suomi pyrkii korvaamaan automaattinen voimaantulon selkeällä määräajalla, joka olisi riittävä valtiosisäisten asianmukaisten voimaansaattamistoimien suorittamiseksi.

EVM:n perustamista koskeva sopimus ei valtiosopimuksena kata, eikä voikaan kattaa, kaikkia EVM:n toimintaan liittyviä yksityiskohtia. Tästä huolimatta on perusteltua täsmentää ainakin jossain määrin mm. sitä, missä määrin EVM voi ostaa ohjelmavaltion velkakirjoja uusemissioista, ja pitääkö velkakestävyysarviota laadittaessa kaikkien kolmen instituution (IMF, komissio, EKP) päätyä yhtenäiseen arvioon.

ERVV:n efektiivisen lainakapasiteetin kasvattamisen osalta Suomi pitää edelleen tärkeänä selvittää kaikki eri keinot tavoitteen saavuttamiseksi. Näihin kuuluvat ERVV:n pääomittaminen samaan tapaan kuin tullaan tekemään EVM:n tapauksessa, AAA-luottoluokituksesta tinkiminen, lainaohjelman piiriin tulevan jäsenmaan tulojen korvamerkintä lainojen hoitamiseksi, suorat sijoitukset (ns. private placement) sekä viimeisenä keinona lisätakaukset. Suomi on pitänyt takausten nostoa tehottomana keinoina lainakapasiteetin nostamiseksi, ja preferoinut em. muita keinoja.

ERVV:n 440 mrd. euron efektiivisen lainakapasiteetin turvaamista koskevat päätökset valmistellaan samanaikaisesti EVM:n perustamista koskevan valtiosopimuksen valmistelun kanssa. Kumpikin sopimus edellyttää Suomessa eduskunnan hyväksyntää.

Pääasiallinen sisältö:

EVM:n perustamista koskeva valtiosopimus

EVM:n pääpiirteet määriteltiin 24.–25.3.2011 pidetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa. EVM:n perustamista koskeva valtiosopimus perustuu mainittuihin

pääpiirteisiin. EVM on sopimuksen 1 artiklan mukaan kansainvälinen rahoituslaitos, jonka jäseninä ovat euroalueeseen kuuluvat maat. Jäsenyys EVM:ssä on avoin niille Euroopan unionin jäsenvaltioille, joista myöhemmin tulee Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen mukaisesti euroalueeseen kuuluva maa.

EVM:n tehtävänä on hankkia varoja ja myöntää tiukoin ehdoin tukea EVM:n jäsenelle, jolla on vakavia rahoitusvaikeuksia tai jota uhkaa tällaiset vaikeudet. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että se on tarpeen koko euroalueen vakauden turvaamiseksi (2 art.).

Sopimuksen 2 luvussa (3-6 artiklat) määrätään EVM:n hallinnosta. EVM:llä on hallintoneuvosto, johtokunta, toimitusjohtaja ja henkilöstöä. Päätökset tehdään keskinäisellä sopimuksella, määräenemmistöllä tai yksinkertaisella enemmistöllä siten sopimuksessa määrätään. Päätösvaltaisuus edellyttää sitä, että vähintään kaksi kolmasosaa hallintoneuvoston jäsenistä on läsnä tai kaksi kolmasosaa johtokunnan jäsenistä on läsnä ja heidän äänimääränsä edustaa vähintään kahta kolmasosaa kokonaisäänimäärästä.

Päätöksenteko keskinäisellä sopimuksella edellyttää äänestykseen osallistuvien jäsenten yksimielisyyttä. Äänestyksestä pidättäytyminen ei estä päätöksentekoa. Määräenemmistö edellyttää 80 prosenttia annetuista äänistä ja yksinkertainen enemmistö annettujen äänten enemmistöä. Kunkin jäsenen äänimäärä on tämän osuus EVM:n kokonaispääomasta. Jäsenen äänioikeus pidätetään, joka ei ole maksanut sopimuksen mukaisesti määräytynyttä maksetun pääoman osuuttaan tai takuupääomaosuuttaan, kunnes maksut on suoritettu.

Hallintoneuvosto, jonka jäseninä ovat jäsenvaltioiden hallitusten talousasioista vastaavat ministerit, on ESM:n korkein päättävä elin. Komission talousasioista vastaavalla komissaarilla ja Euroopan keskuspankin pääjohtajalla on läsnäolo-oikeus tarkkailijoina. Tarkkailija-asema on myös euroryhmän puheenjohtajalla, jos hän ei ole hallintoneuvoston jäsen.

Hallintoneuvosto päättää keskinäisellä sopimuksella tuen myöntämisestä, sen ehdoista ja edellytyksistä ja käytettävistä välineistä, EVM:n lainatokyvyn ja pääoman tarkistuksista, EVM:n käytettävissä olevien tukivälineiden valikoiman tarkistuksista, pääoman kutsuista, sopimukseen tehtävistä tarkistuksista uuden euromaan tullessa EVM:n jäseneksi sekä johtokunnalle delegoitavista tehtävistä. Muut päätökset hallintoneuvosto tekee määräenemmistöllä. Näitä päätöksiä ovat mm. komission valtuuttaminen neuvottelemaan tuensaajaa koskevasta sopeutusohjelmasta, tuen hinnoittelurakenne, jäsenten väliset riidat ja toimitusjohtajan valinta.

Johtokuntaan kukin hallintoneuvoston jäsen nimittää yhden jäsenen ja tälle varajäsenen viiden vuoden toimikaudeksi. Komission talousasioista vastaavalla komissaarilla ja EKP:n pääjohtajalla on kummallakin oikeus nimittää yksi tarkkailija johtokuntaan. Johtokunnan puheenjohtajan toimii toimitusjohtaja. Johtokunta tekee päätöksensä määräenemmistöllä, jollei sopimuksessa toisin määrätä. Johtokunta vastaa EVM:n toiminnan yleisestä johtamisesta sopimuksen ja hallintoneuvoston vahvistamien ohjeiden mukaisesti.

EVM:n hallintoa johtaa toimitusjohtaja. Toimitusjohtajan nimittää hallintoneuvosto henkilöistä, joilla on asianmukaista kansainvälistä kokemusta ja korkea ammattitaito talous- ja rahoitusasioissa. Toimitusjohtaja ei voi olla hallintoneuvoston jäsen tai

johtokunnan jäsen taikka varajäsen. Toimitusjohtajan toimikausi on viisi vuotta, joka voidaan uusida yhden kerran.

EVM:n pääomasta määrätään 3 luvussa (7-10 artiklat). EVM:n kokonaispääoma on 700 miljardia euroa, joka jakautuu seitsemään miljoonaan 100 000 euron suuruiseen osuuteen, jotka jäsenet merkitsevät sopimuksessa sovitun osallistumisavaimen (sopimuksen liite1) perusteella. Alkupääoma jaetaan maksettuihin pääomaan ja takuupääomaan. Alkupääoman maksettu pääomaosuus on 80 miljardia euroa. Osuuksia ei voi luovuttaa kuin siinä tapauksessa, että EVM:ään tulee uusi jäsen. EVM:n jäsenet sitoutuvat ehdoista ja peruuttamattomasti maksamaan osuutensa pääomasta osallistumisosuutensa mukaisesti. Jäsenet maksavat kaikki pääomamaksunsa sopimuksen mukaisesti ajallaan. Jäsenet eivät vastaa EVM:n veloista tai velvoitteista. Jäsenillä on vastuu vain maksamatta olevasta pääomaosuudestaan. Jäsen ei vapaudu maksuvelvollisuudestaan, vaikka siitä tulisi EVM:n tuensaaja. Suomen osuus kokonaispääomasta olisi 12,5818 miljardia euroa. Tästä 1,43792 miljardia euroa maksettua pääomaa ja 11,14388 miljardia euroa takuupääomaa.

Hallintoneuvosto voi päättää kokonaispääoman puitteissa, että jäsenten tulee maksaa asetetussa määräajassa vielä maksamatta oleva osuus pääomasta. Päätös tehdään keskinäisellä sopimuksella. Jos maksetun pääoman määrä on laskenut alle 80 miljardin euron siitä syystä, että pääomalla on täytynyt kattaa tappioita tai jos päätetyn lainanantokyvyn ylläpitäminen sitä edellyttää, hallintoneuvosto voi yksinkertaisella enemmistöllä päättää vielä maksamatta olevan pääoman maksamisesta. Sillä jäsenellä, jonka toimista tappio on aiheutunut, ei ole äänivaltaa päätettäessä asiasta.

Toimitusjohtajan on pyydettävä jäseniä maksamaan vielä maksamatta olevaa pääomaa, jos se on tarpeen sen välttämiseksi, että EVM tulee kyvyttömäksi maksamaan maksujaan tai muita velvoitteitaan velkojilleen. Pyynnöstä on ilmoitettava johtokunnalle ja hallintoneuvostolle. Toimitusjohtajan on tehtävä pyyntö heti, kun hän havaitsee, että EVM:n varat eivät riitä velvoitteiden maksamiseen niiden eräpäivinä täysimääräisesti. Jäsenet sitoutuvat sopimuksella määräykseen perustuvat pääomat, kun toimitusjohtaja sitä pyytää.

Hallintoneuvoston tulee tarkastella pääoman riittävyyttä säännöllisesti ja vähintään viiden vuoden välein. Hallintoneuvosto voi päättää pääoman korottamisesta, jolloin uudet osuudet jaetaan jäsenten kesken osallistumisosuuden mukaisesti.

Osallistumisosuus on EKP:n maksetun pääoman avain, jota kuitenkin korjataan väliaikaisesti. Korjauksen kesto on 12 vuotta. Korjatut osallistumisosuudet ovat liitteessä I. Suomen osuus on 1,7974 prosenttia. Osallistumisosuutta tarkistetaan, kun EKP:n pääoma-avainta tarkistetaan, uuden jäsenen liittyessä EVM:ään ja korjatun osallistumisosuuden käytölle sovitun 12 vuoden määräajan päättyessä.

EVM:n toiminnasta määrätään 4 luvussa (11–15 artikla). EVM:n toiminnan ensimmäinen perusperiaate on se, että koko euroalueen vakauden turvaamiseksi EVM voi antaa jäsenvaltion talouden tasapainottomuuksiin suhteutettua taloudellista tukea tiukoin ehdoin sopeutusohjelman puitteissa. Toisena perusperiaatteena on, että tuen myöntämisen edellytyksenä tapauskohtaisesti päätettävä riittävä ja oikeasuhteinen yksityissektorin osallistuminen. Yksityissektorin osallistumisen tapa ja laajuus määräytyy velkakestävyysarvion perusteella ja seurauksiin euroalueen vakauteen.

Tuen myöntäminen perustuu jäsenen esittämään pyyntöön. Tukipyynnön jälkeen komissio, yhteistyössä EKP:n kanssa, arvioi, vaikuttaako tilanne koko euroalueen

vakauteen, aloittaa yhdessä Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) kanssa velkakestävyysarvioinnin ja tekee arvio jäsenen rahoitustarpeista. Tehdyn arvion perusteella hallintoneuvosto voi antaa komission tehtäväksi neuvotella yhdessä IMF:n kanssa yhteisymmärryspöytäkirjan, jossa määritellään tarkasti talouden tervehdyttämisohjelman ehdot. Yhteisymmärryspöytäkirjan on oltava sopusoinnussa EU:n perussopimukseen perustuvien talouspolitiikan koordinaatiota koskevien toimien kanssa. Komissio allekirjoittaa pöytäkirjan saatuaan tähän hallintoneuvoston hyväksynnän. Johtokunta hyväksyy tukea koskevan yksityiskohtaisen sopimuksen ja ensimmäisen tukierän maksamisen. EVM:n on perustettava asianmukainen järjestelmä, jolla varmistetaan, että se saa tuensaajalta maksut sovitun mukaisesti. Komissio valvoo yhdessä IMF:n kanssa sopeutusohjelman noudattamista. Johtokunta päättää keskinäisellä sopimuksella saatuaan komissiolta raportin uusien tukierien

EVM:llä on käytössään kaksi tukimuotoa: laina, joka voi olla lyhytaikaista tai keskipitkää, sekä joukkovelkakirjalainojen ostaminen liikkeeseenlaskusta. Päätöksen tuen myöntämisestä tekee hallintoneuvosto, joka myös määrittelee tuen ehdot. Lainojen hinnoittelu perustuu EVM:n omaan varainhankintakustannukseen lisätynä hallintoneuvoston päättämällä marginaalilla. Hallintoneuvosto voi tarkistaa hinnoitteluperusteita.

EVM on oikeutettu lainaamaan pääomamarkkinoilta tai pankeista, rahoituslaitoksilta, muilta henkilöiltä ja laitoksilta varat, joita se tarvitsee taloudellisen tuen antamiseen.

Luvussa 5 määrätään EVM:n taloushallinnosta (16-21 artiklat). EVM voi sijoittaa varat, joita ei välittömästi tarvita sen velvoitteiden täyttämiseen raha- ja pääomamarkkinoille. Toimitusjohtaja vastaa sijoitustoiminnasta johtokunnan määrittämien ohjeiden mukaisesti. EVM voi käyttää sijoitustoiminnan tuottoja toiminta- ja hallintokustannusten kattamiseen. Maksetun pääoman tuotto, josta on vähennetty toimintakulut, maksetaan osinkona jäsenille niiden osallistumisosuuksien suhteessa niin kauan, kun EVM:ää ei ole aktivoitu. Johtokunta voi päättää jakaa osinkoa, jos maksettu pääoma ja vararahasto ylittää määrän, joka on tarpeen lainanantokyvyn ylläpitämiseksi eikä tuottoja tarvita EVM:n suoritusten maksamiseen sen velkojille.

EVM:llä on vararahasto. Vararahastoon tuloutetaan se osa tuotoista, joita ei makseta osinkoina sekä EVM:n jäsenten maksettavaksi monenkeskisessä valvontamenettelyssä, liiallisten alijäämien menettelyssä ja liiallisten tasapainottomuuksien menettelyssä tulevat seuraamusmaksut.

EVM:n mahdolliset tappiot katetaan ensin vararahastosta, toiseksi maksetusta pääomasta ja kolmanneksi takuupääomasta, joka määrätään maksettavaksi. Jos joku jäsenistä ei maksa osuuttaan takuupääoman maksuvelvollisuudestaan, muut jäsenet maksavat puuttuvan osan, jotta EVM:n pääoma on riittävä. Hallintoneuvosto päättää tällöin toimista, joihin ryhdytään, jotta maksun laiminlyönyt jäsen täyttää velvollisuutensa. Viivästyneelle summalle voidaan vaatia maksamaan korkoa. Maksuvelvollisuutensa laiminlyöneellä jäsenellä ei ole äänioikeutta päätöksissä.

EVM:llä on sisäinen tarkastuslautakunta, jossa on hallintoneuvoston kolme jäsentä. Jäsenillä on oltava tilintarkastuksen ja rahoitustoiminnan tuntemus. Lautakunnan jäsenet ovat toimessaan itsenäisiä. Lautakunta suorittaa EVM:n toiminnan ja tilien sisäisen tarkastuksen ja toimittaa hallintoneuvostolle tarkastuksesta vuosittain tarkastuskertomuksen. Ulkoisen tilintarkastuksen suorittaa hallintoneuvoston hyväksymä itsenäinen ulkoinen tilintarkastaja. Sopimusneuvottelujen kuluessa on

tarkoitus selvittää mahdollisuuksia tehdä erityisjärjestely Euroopan tilintarkastustuomioistuimen kanssa tilintarkastuksesta.

Yleiset määräykset EVM:stä ovat 6 luvussa (22–31 artiklat). EVM:n kotipaikka ja pääkonttori sijaitsee Luxemburgissa. Se voi perustaa toimiston Brysseliin. EVM:llä on kaikkien jäsenvaltioiden alueella tehtäviensä suorittamisen edellyttämät erioikeudet ja vapaudet. EVM pyrkii saamaan samat erioikeudet ja vapaudet muissa maissa, joissa se harjoittaa toimintaansa tai sillä on varoja. EVM on itsenäinen oikeushenkilö ja sen mukainen täysi oikeuskelpoisuus. EVM, sen varat ja omaisuus on vapautettu kaikista oikeudenkäynneistä, jollei EVM nimenomaisesti luovu tästä vapaudesta tai se . EVM on vapautettu kaikesta takavarikosta ja pakkolunastuksesta. EVM:n asiakirjat ja toimitilat ovat loukkaamattomia.

Johtokunta määrää toimitusjohtajan ja muun henkilökunnan palvelussuhteen ehdoista. Kaikilla toimessaan olevilla ja entisillä hallintoneuvoston ja johtokunnan jäsenillä sekä EVM:n palveluksessa olevilla tai olleilla on velvollisuus pitää salassa EVM:n toimintaa koskevat salassa pidettävät tiedot.

Jäsenten ja EVM:n väliset sekä jäsenten keskinäiset sopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevat kysymykset ratkaisee johtokunta. Jäsenen ja EVM:n tai jäsenten väliset sopimuksen tulkintaa ja soveltamista koskevat riidat ratkaisee hallintoneuvosto. Riidan osapuolena olevalla hallintoneuvoston jäsenellä ei ole äänioikeutta päätöksenteossa. Jos jäsen ei tyydy hallintoneuvoston ratkaisuun, riita voidaan saattaa Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi perussopimuksen 273 artiklan mukaisesti. Tuomioistuimen ratkaisu sitoo kaikkia osapuolia.

Hallintoneuvoston jäsenet, johtokunnan jäsenet ja varajäsenet, toimitusjohtaja, henkilökunta ja komiteoiden jäsenet sekä edellä mainittujen neuvonantajat on vapautettu kaikista oikeudellisista menettelyistä, jotka kohdistuvat heidän toimintaansa mainittua tehtävää suoritettaessa. Hallintoneuvosto voi kuitenkin poistaa vapautuksen.

Virallisen toimintansa osalta EVM, sen varat, tuotot, omaisuus sekä valtiosopimuksen mukainen toiminta ja toimet ovat vapautettu kaikista välittömistä veroista. EVM:n jäsenten on ryhdyttävä asianmukaisesti toimiin EVM:n maksamien, sen viralliseen toimintaan liittyviin hankintoihin sisältyvien välillisten verojen palauttamiseksi, siltä osin kuin kyse on huomattavista hankinnoista. Vapautus ei koske julkisiin palveluihin sisältyviä veroja. EVM:n henkilöstö on EVM:n maksamien palkkojen ja korvausten osalta vapautettu kansallisesta tuloverosta. Henkilöstö maksaa sisäistä tuloveroa. Kaikki verot, jotka koskevat EVM:n liikkeeseen laskemia arvopapereita tai niiden tuottoa, ovat kiellettyjä, jos ne asettavat nämä arvopaperit eriarvoiseen asemaan liikkeeseen laskijan perusteella.

EVM:n julkaisee vuosikertomuksen, joka sisältää tilintarkastetun tilinpäätöksen. Lisäksi jäsenille toimitetaan neljännesvuosittain yhteenveto EVM:n taloudellisesta asemasta ja toiminnan tuloksesta.

Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että EVM:llä on niiden alueella sopimuksen mukaiset erioikeudet ja vapaudet. Hallintoneuvosto voi päättää erioikeuksista ja vapauksista luopumisesta. Toimitusjohtaja päättää erioikeuksien ja vapauksien poistamisesta EVM:n henkilöstön osalta. EVM:llä on oikeus tehdä yhteistyötä IMF:n, tapauskohtaisesti taloudellista tukea antavan euroalueeseen kuulumattoman jäsenvaltion sekä vastaavalla alalla toimivan kansainvälisen laitoksen kanssa.

Luvussa 7 määrätään siirtymäjärjestelyistä (32-35 artiklat). EVM:ää perustettaessa maksettu pääoma maksetaan viidessä yhtä suuressa vuotuisessa erässä. Ensimmäinen erä maksetaan viiden päivän kuluessa sopimuksen voimaantulosta. Loput erät maksetaan vuosittain vastaavana päivänä. Vuosien 2013–2017 välisenä siirtymäaikana jäsenten tulee toimitusjohtajan pyynnöstä antaa EVM:lle asianmukaisia välineitä, jotta maksetun pääoman ja EVM:n liikkeeseen laskemien vielä takaisinmaksamattomien velkojen välinen suhde säilyy vähintään 15 prosentissa.

Sellaisen jäsenen osallistumisosuutta, jonka henkeä kohti laskettu bruttokansantulo on alle 75 prosenttia Euroopan unionin keskiarvosta, korjataan 12 vuoden ajan. Määräaika alkaa siitä, kun kyseinen maa otti euron käyttöön. Korjauksessa maan EKP:n pääoma-avaimesta vähennetään määrä, joka on kolme neljäsosaa kyseisen jäsenvaltion EKP:n pääoma-avainosuuden ja sen osuuden kaikkien jäsenvaltioiden yhteenlasketusta bruttokansantulosta välinen erotus. Jäsenen osallistumisosuuteen tuleva väliaikainen alennus jaetaan muille jäsenille.

Kunkin jäsenen on nimitettävä hallintoneuvosto jäsen kahden viikon kuluessa sopimuksen voimaantulosta. Hallintoneuvosto nimittää kahden kuukauden kuluessa sopimuksen voimaantulosta toimitusjohtajan sekä johtokunnan jäsenet ja vara jäsenet. Hallintoneuvoston puheenjohtaja valitsee arvalla yhdeksän johtokunnan jäsentä, joiden toimikausi on 30 kuukautta lyhyempi kuin mitä sopimuksessa muutoin määrätään.

Loppumääräykset ovat 8 luvussa (36–38 artiklat). Sopimus talletetaan Euroopan unionin neuvostoon ja se on avoinna sopimuksen liitteessä II mainituille valtiolle allekirjoituksia varten sovittavan ajan (vuonna 2011). Liite II sisältää euroalueeseen kuuluvat jäsenvaltiot.

Allekirjoittajien on ratifioitava tai hyväksyttävä sopimus ja talletettava ratifioimiskirja tai hyväksymiskirja sovittavan ajan kuluessa (ajankohta vuonna 2013). Sopimukseen voi liittyä muut Euroopan unionin jäsenvaltiot, kun ne liittyvät euroalueeseen. Tarkemmat ehdot liittymiselle määrittelee hallintoneuvosto. Liittymiskirja on talletettava ja neuvosto ilmoittaa muille jäsenille tallettamisesta.

Sopimus tulee voimaan, kun ratifioimiskirjan tai hyväksymiskirjan on tallettaneiden allekirjoittajien, osuus pääoman kokonaismäärästä on vähintään 90 prosenttia. Sopimuksen tultua voimaan se tulee muiden jäsenten osalta voimaan kymmenentenä päivä siitä, kun ratifioimiskirja tai hyväksymiskirja on talletettu. Uusien euromaiden kohdalla noudatetaan vastaavaa 10 päivä määräaika.

Sopimus laaditaan yhtenä kappaleena kaikilla euromaiden virallisilla kielillä, jonka jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen.

Seuraavassa on esitetty korjatun osallistumisosuuden mukaiset pääomaosuudet kullekin euromaille.

ERVV-puitesopimuksen muutos

Euroalueen päämiesten 11.3.2011 päätelmissä todettiin, että ERVV:n sovittu 440 miljardin euron suuruinen lainanantokyky asetetaan täysimääräisesti käyttövalmiuteen. Päätelmissä todetaan myös, että ERVV:n hinnoittelua tarkistetaan, jotta se ottaisi paremmin huomioon tukeaan maan velkakestävyys. Hinnoittelun on oltava linjassa IMF:n tuen hinnoittelun kanssa ja aina katettava ERVV:n oman varainhankinnan kulut lisättynä riskiin perustuvalla lisällä.

ERVV-puitesopimuksen hinnoittelua koskevia sopimusmääräyksiä tarkistettaisiin seuraavasti. Sopimukseen lisättäisiin yksityiskohtaiset määräykset ERVV:n lainoistaan perimistä marginaaleista. Vaihtuvakorkoisissa lainoissa marginaali olisi 200 peruspistettä ja siltä osin kuin lainaa ei olisi maksettu takaisin kolmen vuoden kuluessa, marginaali olisi 300 peruspistettä. Kiinteäkorkoisissa laina-ajaltaan yli kolmen vuoden lainoissa, marginaali olisi kolme ensimmäistä vuotta 200 peruspistettä ja sen jälkeen 300 peruspistettä. ERVV tulee tarkastella hinnoittelua säännöllisesti.

Lainansaajalta ei enää automaattisesti perittäisi etukäteen 50 peruspisteen palvelumaksua eikä marginaalin nettoarvoa. ERVV voisi periä palvelumaksun ja marginaalin nettoarvon, jos parhaimman luottoluokituksen omaavien takaajien takaukset eivät kata kokonaan sitä varainhankintaa, joka on tarpeen kyseiselle tuensaajalle annettavien lainojen rahoittamiseksi. Jos marginaalin nettoarvoa ei peritä etukäteen, vähennetään myönnettävästä lainasta määrä erityiselle kulutilille, jolla voidaan kattaa ERVV:n kyseiseen lainaan liittyvät toimintakulut. Jos kulutilillä on varoja, kun kaikki kyseistä lainaa varten otetut ERVV:n lainat on maksettu takaisin, maksetaan ylijäämä lainansaajalle.

Takaussjärjestelmää ehdotetaan myös muutettavaksi. Aikaisemmin sovittu 20 prosentin ylitakaus nostettaisiin 65 prosenttiin. Lisäksi takausten enimmäismääriä korotettaisiin. Uusia takausten määriä ei kuitenkaan ole yksilöity. Takausten kokonaismäärä olisi 880 miljardia euroa. Laskennallisesti Suomen osuus olisi 15,8104 miljardia euroa.

Puitesopimuksen muutokset tulisivat voimaan sinä päivänä, kun kaikki sopijapuolet ovat toimittaneet kirjallisen vahvistuksen siitä, että vaaditut kansalliset toimet sopimuksen velvoitteisiin sitoutumiseksi on suoritettu loppuun. Sopimuksen muuttaminen ei vaikuttaisi mitenkään ennen muutoksen voimaantuloa liikkeeseen laskettujen varainhankintavälineiden osapuolten asemaan.

Kansallinen käsittely:

EU-ministerivaliokunta kirjallinen menettely 11.4.2011

Eduskuntakäsittely:

Suurta valiokuntaa informoidaan tällä muistiolla välittömästi EU-ministerivaliokunnan käsittelyn jälkeen. Eduskunnalle toimitetaan kummastakin sopimuksesta ensitilassa perustuslain 96 §:n 2 momentissa tarkoitettu valtioneuvoston kirjelmä.

Käsittely Euroopan parlamentissa:

-

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema:

-

Taloudelliset vaikutukset:

Maksettu pääoma on Suomelle valtion talousarvion meno. Maksettu pääoma on määrä maksaa viidessä yhtä suuressa erässä. Ensimmäinen erä maksettaisiin heinäkuussa 2013. Korotusvaltuus otetaan valtion talousarvioon vain siinä tapauksessa, että sitä pitää siirtää maksettuun pääomaan.

Suomen kokonaisvastuu EVM:ssä olisi 12,5818 miljardia euroa. ERVV:ssä ehdotettu muutos merkitsisi 15,8104 miljardin kokonaistakausta.

Muut mahdolliset asiaan vaikuttavat tekijät:

Mahdollisuus tappioihin konkretisoituu sijoittajille velkajärjestelyn päätöksentekomenettelyjä helpottavissa yhteistoimintalausekkeissa, jotka tullaan sisällyttämään euromaiden kaikkiin uusiin laina-ajaltaan yli vuoden joukkovelkakirjalainoihin kesäkuusta 2013 alkaen. Talous- ja rahoituskomitean EU:n valtionvelkakirjamarkkinoita käsittelevä alakomitea on saanut tehtäväksi työstää lausekkeet. Tämän työn pohjalta lausekkeet on tarkoitus hyväksyä marraskuun 2011 loppuun mennessä.

Asiasanat
Hoitaa **VM**

Tiedoksi
